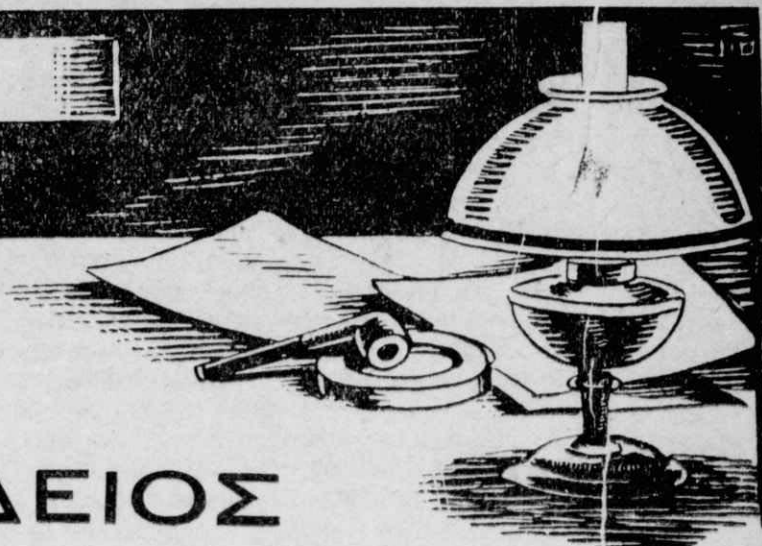

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ο ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ

“Ημεθα τότε μιά εϋθυμη συντροφιά νέων εις τὰ Χανιά, πού είχαμε κοινήν τήν αγάπην πρὸς τὴν ἰππασίαν. Εἰς τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως ἕνας Τούρκος, ὁ Τζανερίκος, ἔδιδεν ἄλογα μὲ νοῖκι. Ἐπαίρναμε ἀπὸ ἕνα κι' ἐτραβούσαμε στὰ περιχώρα. Τί ὑπέφεραν ἐκεῖνα τὰ ἄλογα ἀπὸ τῆ νεανική μας τρέλλα δὲν περιγράφεται. Ἐτρέχαμε σὰ δαιμονισμένοι καὶ τ' ἀναγκάζαμε νὰ ὑπερπηδοῦν κάθε ἐμπόδιο πού συναντούσαμε, εἴτε τοῖχος ἦτο, εἴτε χαντάκι. Μάλιστα ἅμα μεθούσαμε, δὲν είχαμε πειὰ κανένα οἶκτον δι' αὐτὰ τὰ ζῶα. Τὰ σπιρούνια ἐχώνοντο βαθειὰ στὰ πλευρά των καὶ ἡ βίτσης αὐλάκωναν τὸ δέρμα των. Καὶ ἐμεθούσαμεν τακτικὰ εἰς τὶς ἐκδρομὲς ἐκεῖνες. Σὲ κάθε χωριὸ πού περνούσαμε βρίσκαμε ταβέρνες ἢ φίλους πού μας ἔπαιρναν στὰ σπίτια των καὶ τὸ βράδυ, ὅταν ἐφθάναμε στὴ Σούδα, εἴμεθα Ρουσοὶ μεθυμένοι. Καὶ καμμιά φορά, ὅπως ἦσαν ἀφρισμένα τάλουγα, τ' ἀναγκάζαμε νὰ προχωρήσουν στὴ θάλασσα κι' ἐκάναμε τὰ λουτρά τῶν Κενταύρων, ὅπως ἐλέγαμε τὸ ἔφιππον ἐκεῖνο κολύμπημα. Ἐπειτα μουσκεμένοι, καθὼς εἴμεθα, ἐγυρίζαμε στὰ Χανιά καὶ παραδίδαμε πρὸ Κυλῆ - καπισὶ ξεθεωμένα τὰ ἄλογα.

“Ὅσες φορές στὶς ἐκδρομὲς ἐκεῖνες περνούσαμε ἀπὸ ἕνα χωριὸ τοῦ κάμπου μᾶς ἔπαιρνε στὸ σπίτι του ὁ γέρο Καμαριανός. Μᾶς ἦτο ἀδύνατον ν' ἀποφύγωμε. “Ημεθα φίλοι καὶ συνομήλικοι τοῦ γιου τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ ὁποῖος ἐσπούδαζεν ἰατρικὴν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ὁ γέρο Καμαριανός μᾶς ἔλεγεν ὅτι δὲν μπορούσαμε ν' ἀρνηθοῦμε στὸν πατέρα τοῦ φίλου μας, ὁ ὁποῖος κάθε πού μᾶς ἔβλεπε νόμιζε πὼς ἔβλεπε καὶ τὸ γιὸ τοῦ μαζύ. Θὰ τὸ θεωροῦσε προσβολὴ καὶ θὰ τοῦκανε μεγάλη λύπη. Ἄλλ' ἦτο καὶ καλὸς καὶ εϋθυμος ἄνθρωπος, μ' ὅλα του τὰ ἐξήντα χρόνια, κ' εἶχε κι' ἐξαίρετο κρασί. Μπορούσαμε λοιπὸν νὰ τοῦ ἀρνηθοῦμε;

Ἄλλ' ἐνῶ ἦτο εὐχάριστος ἄνθρωπος, εἶχε καὶ μιά δυσάρεστη συνήθεια, τὴν ὁποίαν ἐφοβούμεθα. Ἄμα ἔπινε κι' ἐφθινε στὸν ἐνθουσιασμὸ τῆς μέθης, ἐκατάφερνε γροθιὲς στὰ μαλλιαρά του στήθη, πού τᾶχε ἀνοικτὰ, ὅπως τᾶχαν ἀκόμη τότε οἱ γεροντότεροι χωρικοὶ τῆς Κρήτης. Καὶ ὅταν παρενθουσιάζετο, δὲν περιορίζετο νὰ κτυπιέται, ἀλλ' ἀφοῦ ἔδιδε μιά στὸ στήθος του, ἔδινε καὶ ἄλλη στὸ στήθος τοῦ διπλανοῦ του κι' ἐφώναζε: «Στήθος μάρμαρο!» Ἄλλὰ τὰ στήθη τὰ δικά μας δὲν ἦταν ἀπὸ μάρμαρο κι' ἐπιανόταν ἡ ἀναπνοὴ μας. Ἐκινδυνεύαμε νὰ πάθουμε αἰμοπτυσία.

Μιά μέρα ἔρχεται εἰδησις ὅτι ὁ Καμαριανός ἀπέθανε ξαφνικά. Μαζευόμεθα ὅλοι οἱ φίλοι τοῦ Κένταυροι καὶ ἀποφασίζομε νὰ πάμε στὴν κηδεῖα του. Τὸ χωριὸ δὲν ἦτο μακρὺ ἀπὸ ἐξέκινήσαμε πεζῆ. Μαζύ μας ἦρθε κι' ὁ φαρμακοποιὸς Ζαμαλῆς. Ὁ Ζαμαλῆς θὰ ἦτον ἐξηντάρης, ἀλλ' εἶχαμε μαζύ του θάρρος, σὰν νᾶτονε τῆς ἡλικίας μας, γιατί ἀπὸ τὰ μαλλιά καὶ τὰ μουστάκια του, πού διετηροῦντο κατάξαθνα, τὸν ἐπαίρναμε γιὰ νεώτερο ἀπ' ὅτι ἦτο.

Στὸ δρόμο δὲν ξέρω σὲ ποιὸν ἦρθεν ἡ ἰδέα ὅτι ἦτο ἀπαραίτητον νὰ βγάλωμε λόγο τοῦ μακαρίτη τοῦ φίλου μας. Καὶ ὅλοι ἐσυμφώνησαν ὅτι ὁ καταλληλότερος διὰ νὰ αὐτοσχε-

διάσῃ καὶ ἐκφωνήσῃ τὸν ἐπικήδειον ἡμῶν ἐγώ. Τοῦ κάκου ἐπροσπάθησα ν' ἀποφύγω αὐτὴν τὴν προτίμησιν.

— Μὰ πὼς εἶμαι ὁ καταλληλότερος, ἔλεγα, ἀφοῦ δὲν ἐξεφώνησα ποτέ μου λόγο;

— Μήπως ἐμεῖς ἐξεφώνησαμε;

— Μὰ τί νὰ τοῦ πῶ; Ἦτο ἕνας γεωργὸς ἀγράμματος, πού δὲν μπορείς νὰ τοῦ πῆς παρὰ μόνο πὼς ἦτο καλὸς ἄνθρωπος.

— Αὐτὰ νὰ τοῦ πῆς, εἶπεν ὁ Ζαμαλῆς.

— Μὰ αὐτὰ δὲν φτάνουνε γιὰ νὰ γεμίσουν ἕνα ἐπικήδειο. Ἄν ἤξευρα τοῦλάχιστον πὼς ἐπολέμησε...

— Θάχη πολεμήσῃ ἀμφιβάλλεις; εἶπεν ἕνας ἀπὸ τοὺς φίλους μου. Λὲς πὼς ἐπολέμησε στὰ 66 ἢ ὅτι ἀνδραγάθησε στὴν ἐπανάστασι τοῦ Μαυρογέννη.

— Δηλαδή τότε πού δὲν ἔγινε τίποτε, εἶπε κι' ἐγὼ ὁ Ζαμαλῆς. Δὲν τὸ ξέρετε πὼς ἡ ἐπανάστασι τοῦ Μαυρογέννη ἐπέρασε χωρὶς ν' ἀνοίξῃ μύτη;

— Τέλος πάντων, ἄς πῆ πὼς ἐπολέμησε στὰ 66 καὶ φτάνει. Καὶ θάχη πολεμήσῃ δὲν μπορεί. Ἐμεῖς στὸν Πειραιᾶ ἐβγάλαμε ἀγωνιστὴ τοῦ 21 ἕνα γέρο, πού δὲν ἤξερε πὼς πιάνουν τὸ τουφέκι.

Ὁ νέος ἐκεῖνος εἶχε κάμει τὸ γυμνάσιον στὸν Πειραιᾶ. Καὶ μᾶς διηγῆθη ὅτι, ὅταν ἀπέθανεν ὁ γέρος ἐπιστάτης τοῦ γυμνασίου, τὸ βρῆκαν πρόφασιν γιὰ νὰ μὴ κάνουν μάθημα. Εἶπαν λοιπὸν στοὺς καθηγητὰς ὅτι ἤθελαν ν' ἀκολουθήσουν τὴν κηδεῖα τοῦ καυμένου τοῦ μπάρμπα Τάσου. Ὁ γυμνασιάρχης ἔδωκε τὴν ἀδεία, ἕνας δὲ ἀπὸ τοὺς μαθητὰς ἀνέλαβε νὰ ἐκφωνήσῃ ποιῆμα καὶ γιὰ νὰ ἔχη τι νὰ πῆ, ἐχειροτόνησε τὸν ἐπιστάτην λείψανον τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος. Καὶ ἔλεγε τὸ ποιῆμα:

Ἴδου καὶ ἄλλο λείψανον τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνα,
ὄπου εἰς Τούρκων καύκαλα τὸ ξίφος του ἀκόνα.

— Καὶ τὸ μόνον ὄπλον πού εἶχε ἴσως πιάσει στὰ χέρια του ὁ καυμένος ὁ μπάρμπα Τάσος, εἶπεν ὁ διηγούμενος, ξὰ ἦτο τὸ σκουπόξυλο.

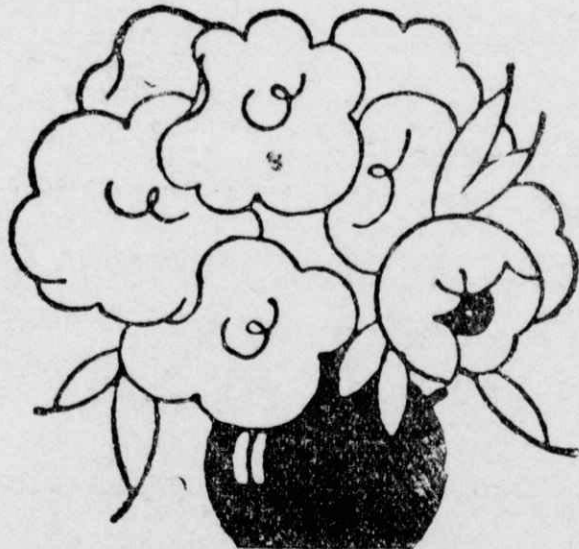
Ἡ ὁμιλία ἐκεῖνη καὶ τὸ ἀνέκδοτο τοῦ γέρο Τάσου μᾶς ἐκίνησε τόσην εϋθυμίαν καὶ τόσα γέλια ἐκάμαμε, ὥστε ὁ Ζαμαλῆς μᾶς εἶπε:

— Μὰ σὲ κηδεῖα πᾶτε, μωρὲ παιδιὰ, ἢ σὲ γάμο;

— Τί θέλεις, νὰ κλαίμε ἀπὸ τώρα; τοῦ εἶπεν ἕνας ἀπὸ τοὺς φίλους μου. Ἐχομε καιρὸ νὰ κλάψουμε, ὅταν θ' ἀκούσωμε τὸν ρήτορα νὰ ἐξυμνῇ τὰ πολεμικὰ ἀνδραγαθήματα τοῦ καπετὰν Καμαριανοῦ.

Ἐγέλασε τότε μαζύ μας καὶ ὁ Ζαμαλῆς διὰ τὸν τίτλον τοῦ καπετάνιου.

Ὅταν ἐφθάσαμε στὸ χωριὸ, ἔβγαζαν ἀπὸ τὸ σπίτι τὸ νεκρὸν. Ἀκολουθοῦσαν οἱ δικοί του μὲ κλάματα καὶ οἱ χωριανοί. Ἀκολουθήσαμε κι' ἐμεῖς. Ἄλλ' εἶχαμε κάμει τόσο κέφι στὸ δρόμο, πού ἔπρεπε νὰ βάλωμε προσπάθεια γιὰ νὰ πάρωμε τὸ σοβαρὸ καὶ λυπητερὸ ἦθος πού ταίριαζε στὴν περίστασι. Ἐγὼ εἶχα ἀρχίσει νὰ σκέπτομαι τὸ λόγο καὶ νὰ φοβοῦμαι ὅτι λὲν θὰ τὰ κατάφερα. Ἐστῆθα τὸ μυχλό μου, ἀναζητοῦσα στὴ μνήμη μου

φράσεις έτοιμες από τους έπικηδείς που είχα άκούσει, αλλά δέν εύρισκα παρά μικρά πράγματα, που δέν άρκούσαν για νά γίνη ένας λόγος δέκα λεπτών. Άλλ' εκείνο που φοβόμουν περισσότερο ήτο άλλο: Αισθανόμουν ότι ή εύθυμη διάθεσις που είχα πιέσει μέσα μου δέν είχε πνιγή όλότελα. Καί όσο ήθελα νά φαίνωμαι λυπημένος, τόσο μου φαίνονταν όλα άστεία, άκόμη και τά θρηνολογήματα τής χήρας και τών άλλων συγγενών του νεκρού. Δέν έφευγεν από τον νοϋ μου ό έπιστάτης που άκονούσε τό ξίφος του εις τών Τούρκων τά καύκαλα και ό τίτλος του καπετάνιου που έδόθη εις τον Καμαριανόν. Καί ως νά μ' έγαργαλούσαν, έπρεπε νά σφίγγωμαι και νά προσέχω όλη την ώρα για νά μη μου φύγη κανένα γέλιο.

— Δέ θα βγάλω έγώ λόγο, είπα σιγά στους φίλους που πήγαιναν μαζί μου Δέν μπορώ. Άς μιλήση κανείς άλλος ή άς μη μιλήση κανείς.

— Τώρα που τώπαμε στην οικογένεια;

— Είπατε στην οικογένεια πώς θα βγάλω λόγο έγώ; είπα με άπελπισίαν. Άς είνε, μ' έπήρατε στο λαιμό σας.

— Μά γιατί; Είσαι άνόητος. Μήπως πρόκειται νά βγάλης λόγο στα Χανιά; Σ' ένα χωριό θα μιλήσης και θα σ' άκούσουν χωριάτες άγράμματοι. Δέ λές ό,τι θές; Ποιός θα καταλάβη; Λόγια μόνο ν' άραδιάσης και σά βαρεθής λές ένα «αίώνια του ή μνήμη» και τελειώνεις.

— Καλά λοιπόν. Άλλ' άφήστε με νά συγκεντρώσω τις ιδέες μου.

Η έκκλησία όπου έψάλη ή νεκρώσιμος άκολουθία, ήτο έξω από τό χωριό. Δέν παρετήρησα, άλλ' ίσως θα ήτο ή έκκλησία του νεκροταφείου. Ήτο δέ τόσο μικρή, ώστε έσφικτήκαμε σαν σαρδέλλες γύρω στον πεθαμένο. Με δυσκολία έκαμαν θέσι στο ρήτορα νά πλησιάση. Οί χωρικοί είχαν μάθει ότι θα βγάλω λόγο και με παρατηρούσαν με περιέργεια και θαυμασμό. Πρώτη φορά θ' άκούοτανε λόγος στο χωριό των. Ο δάσκαλος του χωριού, χωρικός και αυτός με βράκες, έψαλλε και μ' έκύτταζε με φθόνο. Καί ή μεγάλη σημασία που έφαινοντο ότι έδιδαν οί χωρικοί εις τό πρωτάκουστον γεγονός που έπεριμένετο, μ' έκαμε νά αισθάνωμαι βαρύτεραν την εύθυνην που άνέλαβα.

Ο νεκρός ήτο μπροστά μου και τον παρετήρουν. Ήτο σαν ζωντανός. Όπως τούρθε ξαφνικός ό θάνατος, δέν τον είχε σχεδόν άλλάζει. Άλλ' ένω τον έβλεπα, άρχισε πάλι ό Σατανάς νά με γαργαλά. Καί μου έψιθύρισε:

— Για φαντάσου έτσι πώχει τά χέρια σταυρωμένα αν έξαφνα άρχιση νά κτυπά γροθιές στο στήθος του και νά φωνάζη: «Στήθος μάρμαρο!» Για φαντάσου!

Κύμα από γέλιο έσηκώθη μέσα μου και με δυσκολία τό κράτησα.

Έστρεψα άλλοϋ τό βλέμμα μου κι' έσυνάντησα τό πρόσωπα δύο φίλων μου και δέν ξέρω γιατί και αυτά έδωκαν άλλο ανατίναγμα εις τό γέλιο που με δυσκολία τόση έσυγκρατούσα. Μου φάνηκε ότι τά μάτια των γελούσαν, ότι έκαναν την ίδια σκέψη για τον πεθαμένο και ότι, όπως έγώ, κρατούσαν με τά δόντια τή σοβαρότητα των. Έδάγκασα τά χείλη μου. Ήθελα νά τά ματώσω, νά πονέσω για ν' άπομακρύνω την προσοχή μου από τον πειρασμό που γ' λείπει στη φαντασία μου.

Έπάνω σ' αυτά ήκουσα νά μου λέγουν όρίστε. Ήτο καιρός ν' άρχισω. Είχα κάτι φράσεις συναθροίσει στο μυαλό μου, άλλ' όταν μουπαν ν' άρχισω σκορπίσθηκαν διά μιάς κι' έμεινε άδειανό τό κεφάλι μου. Δέν έμεινε παρά μόνο σκοτάδι. Άκόμη και τά μάτια μου είχαν θολώσει και δέν καλόβλεπα. Έμεινα άφωνος κάμποσα λεπτά, που μου φάνηκαν αιώνες. Καί, ως μουπαν έπειτα οί άλλοι, μιά στιγμή άπλωσα τά χέρια μου, σαν άνθρωπος που πνίγεται και θέλει από κάπου νά πιαστή.

Έπί τέλους κάτι βρήκα. Άρπαξα μιά φράσι έτοιμη κι' έπήρα κατήφορο. «Θλιβερόν καθήκον μάς συνεκέντρωσεν εις τον οίκον τουτον του Θεού...»

— Άλλά είνε πολύ στενόχωρος και θα σκάσωμε, έμουρμούρισε δίπλα μου ένας από τους συντρόφους μου.

Η διακοπή εκείνη όχι μόνον μούκοψε τό νήμα, αλλά και

έδωκε νέαν εύκαιρίαν εις τον πειρασμόν που ήθελε και καλά νά με καταστρέψη. Έδάγκασα και πάλιν τά χείλη μου. Έπειτα άρχισα νά ξεροθήχω και ν' άναζητώ συγχρόνως τό νήμα πουχασα. Καί, αφού πέρασα άλλην άγωνίαν, έξηκολούθησα:

«Ο προκείμενος νεκρός υπήρξεν άνδρείος διά την πατρίδα του, φιλόστοργος διά την οικογένειάν του, εύγενής και άγαθός διά τους φίλους του, τά όρη τά όποια ύψοϋνται υπέρ τας κεφαλάς μας, τά Λευκά όρη, λέγω, διηγούνται τας ήρωϊκάς αυτού πράξεις κατά τον τριετή Κρητικόν άγώνα και κατά την τελευταίαν επανάστασιν, ήτις ήνάγκασε τον Σουλτάνον νά συνθηκολογήση με την μικράν, αλλά μεγαλόψυχον Κρήτην. Άνήκει εις γενεάν γιγάντων και ήμιθέων. Τό όνομά σου υπήρξε τόσο σεβαστόν και τιμημένον μεταξύ τών όμοεθνών σου, όσον υπήρξε φοβερόν εις τους έχθρούς. Οί Τούρκοι έτρεμον...»

Έδω άλλη διακοπή.

— Τά παραφουσκώνεις, μου έψιθύρισε ή φωνή ένός από τους φίλους μου, ό όποιος έστέκετο δίπλα μου.

Παρά τρία νά του φωνάξω «σκασμός!» ή κάτι τέτοιο. Έπήγαινα τόσο ώραία. Είχα πάρει τον άέρα του... άς πούμε, του βήματος και οί άκραταί μου χωρίς νά νοιώθουν μεγάλα πράγματα άπ' όσα έλεγα, έκρέμοντο από τά χείλη μου. Καί ήμουν ικανός νά τραθήξω μακριά στο δρόμο πουχα πάρει, άλλ' ή κακόβουλη εκείνη διακοπή μου τά χάλασε πάλι. Πώς νά ξαναγυρίσω εις τό έγκώμιο τών ήρωϊσμών του μακαρίτη; Έπρεπε νά περάσω εις άλλα προτερήματά του. Άλλά με την ταραχή που μούφερεν ή διακοπή, ή στροφή δέν ήτο εύκολη. Ξεροθήχοντας έλεγα και ξανάλεγα: «Ο προκείμενος νεκρός...» Έπειτα μούρ-

θε μιά ιδέα, που νά μη μούρχότανε νά μιλήσω για τό γυιό του τον Άλέξανδρο. Καί ήρχισα νά πλέκω τό έγκώμιο του φίλου μας. Έπειτα είπα:

— Ποία όδύνη θα διαπεράση, ως φάσανον, την καρδίαν του προσφιλεστάτου υιού σου Άλεξάνδρου, όταν μακράν σου εύρισκόμενος θα μάθη τον θάνατόν σου! Διατί νά μη εύρίσκεται πλησίον σου, νά γλυκάνη τας τελευταίας σου στιγμάς; Ίσως δέ και ή έπιστήμη του όμοϋ με την θερμότητα τής υϊκής του αγάπης θα κατώρθωναν νά σε άποσπάσουν από τους όνυχας του άδυσωπήτου θανάτου...

Τότε ένας χωρικός, συγγενής, φαίνεται, τής οικογενείας, ό όποιος έστεκε πίσω μου, έρριξε

στο σέβερκο μου μία φράσι:

— Πέ πράμμα και για τ' άλλα παιδιά.

Πώς δέν τρελλάθηκα, Θεέ μου, εκείνη τή στιγμή! Άλλά κατάφερα νά γυρίσω πίσω τό γέλιο που μ' άνέβηκε σά λόξιγγας στο λαιμό. Από την άγωνία και τή ζέστη έτρεχεν ό ιδρώτας ποτάμι από τό μέτωπό μου. Έσιώπησα πάλι κι' έξεροκατάπινα. Νά πω και για τ' άλλα παιδιά; Άλλά τί νά πω, δι' όνομα του Θεού! Μήπως τάξερα καλά-καλά; Στρέφομαι λιγάκι και λέγω χαμηλόφωνα στο χωρικό:

— Ο Άντρουλιός...

— Ο Άντρουλιός, έξηκολούθησα, ό φημισμένος σκοπευτής, ό όποιος άνυπομονεί νά συνεχίση τους ήρωϊκούς άθλους του γενναίου πατρός του...

— Η Μαρία, μου ψιθύρισε ό υποβολεύς.

— Η Μαρία, τό κόσμημα του οίκου σου, ή σεμνή και ενάρετη Μαρία...

Εις τό άκουσμα του όνόματός της ή Μαρία έβαλε φωνή μεγάλη:

— Μπαμπά μου και πώς θα μπαίνω στο έρμο τό σπίτι νά μη σε θωρώ μπλειό!

Αισθανόμουν ότι δέν άντειχα πειά, ότι ή δύναμις τής άνειστασείας μου ήτο στο τέλος της. Τί μαρτύριον ήτο αυτό, νά έχω μιά τόσο άκράτητη όρμη νά γελάσω, νά ξεκαρδιστώ στα γέλια και νά με πνίγη ή άγωνία! Καί ό υποβολεύς τό σκοπό του:

— Ο Νικόλας... ή Γαρουφαλιά...

Τό βλέμμα μου έπεσε πάλι για μιά στιγμή στον πεθαμένο και μου φάνηκε πώς ήμουν πιό αξιοθρήνητος και άπ' αυτόν.

Και τί νά είπω διά τον Νικόλαον...

ΕΚΛΕΚΤΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΤΑ ΩΡΑΙΩΤΕΡΑ ΕΡΩΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΑΠΡΙΛΗΣ...

(Του Ντ' Αννούτζιο)

Το παράθυρο είνε μισανοιγμένο πρὸς τὸν κήπο. Μιά ὥρα ἔχει περάσει, μία ὥρα βαρεία, γεμάτη ἀγωνία, γεμάτη στεναγμούς...

Κι' ἐκείνη, ἀφοῦ περίμενε, ἀφοῦ περίμενε μάταια ν' ἀκούση τὴ φωνή του, κουράστηκε κι' ἀποκοιμήθηκε...

... Κι' ὁ ἔρωτας τῆς ἔκλεισε τὰ μάτια κι' ὀλόγουρά της ἀπλώθηκε ἡ σιωπή καὶ ἡ γαλήνη...

Μὰ καὶ στὸν ὕπνο της ἡ ἴδια ἀγωνία τὴν βασανίζει... Ποιὸς ξέρει νὰ τῆς πῆ ἂν θαρθῆ ἢ δὲν θαρθῆ, ἐκεῖνος.

Ὁ ἔρωτας ἀπὸ πάνω της ἀγρυπνάει... Καὶ τὸ παράθυρο είνε μισανοιγμένο πρὸς τὸν κήπο. Ὅλα ἔξω γελοῦν, χαίρονται, μεθοῦν ἀπὸ εὐτυχία.

***

Δὲν εἶνε πειὰ, ὄχι, δὲν εἶνε νέα. Τὰ μαλλιά της πέφτουν λευκὰ στοὺς κροτάφους της... Ἐδρεψε πειὰ ὅλα τὰ λουλούδια τῆς ζωῆς κι' ὅλα τὰ χάρισε στὸν ἔρωτα. Ὅλα στὸν ἔρωτα...

Καὶ τώρα ἀκίνητη καὶ βυθισμένη στὸν ὕπνο προσμένει. Μοιάζει σὰν ἐγκαταλελειμμένη!...

Ποιὸς ξέρει ἂν θαρθῆ ἢ ἂν δὲν θαρθῆ ἐκεῖνος;

Μιά ὥρα ἔχει περάσει. Μιά ὥρα βαρεία, γεμάτη ἀγωνία, γεμάτη στεναγμούς...

Ἀπρίλης ἔξω. Ὅλα γελοῦν. Ὅλα μεθοῦν ἀπὸ εὐτυχία... Κι' αὐτὴ περιμένει... Περιμένει...

ΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΙΜΑΡΜΕΝΗΣ

(Του Ποῦσκιν)

Σὰς χαιρετῶ ὄνειρατα τῶν παιδικῶν μου χρόνων. Ἐζήσα πειὰ. Σὰς χαιρετῶ.

Κι' ὅπου κι' ἂν βρίσκεσαι καὶ σὺ, ἀγάπη μου, κι' ὅπου κι' ἂν εἶσαι, σὲ χαιρετῶ.

Πόσο στενάζει μέσα μου ἡ καρδιά! Πόσο κουράστηκα!... Κι' ὅμως πόσο σ' ἀγάπησα, καὶ πόσο σ' ἀγαπῶ!...

Δὲν εἶχα τίποτε νὰ εἰπῶ διὰ τὸν Νικόλαον, ἀλλ' οὔτε καὶ μ' ἀφήκαν. Ἀπὸ τὸ ἀπέναντι μέρος, ὅπου ἐστέκοντο δύο φίλοι μου, ἦλθε ἕνα φύσημα μύτης, ἕνα γέλιο πού ξέφυγε ἀπὸ τὴ μύτη, γιὰ τὸ στόμα ἦτο φραγμένο μὲ μαντήλι.

Τὸ φύσημα ἐκεῖνο καὶ τὸ μαντήλι πού εἶδα στὸ στόμα κάτω ἀπὸ ἕνα μέτωπο χαμηλωμένο, μὲ ἀποτελείωσε. Θύελλα ἀπὸ γέλια ξέσπασε ἀπὸ τὸ στήθος μου. Καὶ σὰν ἄρχισα, ἦτο ἀδύνατο πειὰ νὰ κρατηθῶ. Ἦθελα νὰ πῶ: «Γαίαν ἔχαις ἐλαφράν» ἀλλὰ μόνον ἡ πρώτη συλλαβὴ ἔβγαине ἀπὸ τὸ στόμα μου κι' ἔτελείωνε σὲ σπασμὸ γέλιου.

Στρέφομαι γύρω μὲ ἀπελπισία καὶ ζητῶ μιὰ πρόφασι γιὰ νὰ δικαιολογήσω τὴν ἀσεβῆ παραφροσύνη μου. Ἄλλοι μὲ κυττάζουν μὲ ἀπορίαν καὶ ἄλλοι μὲ θυμὸ καὶ μόνον οἱ φίλοι μου δὲν μὲ κυττάζουν γιὰτ' εἶχαν κρυφτῆ. Τὸ βλέμμα μου φτάνει στὸ φαρμακοποιὸ καὶ στὰ μούτρα του βρίσκω τὴν πρόφασιν πού ζητοῦσα. Ὁ Ζαμαλῆς βαφότανε κι' ἀπὸ τὴ ζέστη ἢ βαφῆ εἶχεν ἀναλιγώσει καὶ μὲ τὸν ἔρωτα σχημάτιζε κιτρινωπά ρυάκια στὸ πρόσωπό του.

— Μωρὲ, βάφεσαι; τοῦ λέω γιὰ νὰ δείξω τάχα ὅτι γι' αὐτὴ τὴν ἀνακάλυψιν γελοῦσα.

— Δὲ μοῦ λὲς πὼς εἶσαι γιὰ δέσιμο; ἀποκρίνεται ὁ Ζαμαλῆς καὶ σκουπίζεται μὲ μεγάλο χρωματιστὸ μαντήλι.

Διὰ νὰ σκεπάσῃ τὸ σκάνδαλο ὁ παπᾶς ἄρχισε νὰ ψάλλῃ. Τὴν ἴδια στιγμὴν δυὸ χέρια μ' ἐσπρωξαν πρὸς τὰ ἔξω ἦταν ὁ χωρικός πού μούλεγε τὰ ὀνόματα καὶ στὴν πόρτα τῆς ἐκκλησίας μοῦ λέγει:

— Τὸ καλὸ πού σοῦ θέλω, φύγε, φύγε γλήγορα!

I. ΚΟΝΔΥΛΑΚΗΣ

᾽Ω! πόσο σὲ περίμενα... ᾽Ως τὸ τέλος τῆς μαρτυρικῆς, τῆς θλιβερῆς ζωῆς μου σὲ περίμενα καὶ θὰ σὲ περιμένω ἀκόμα...

Μὰ τώρα πειὰ τὰ φύλλα πέφτουν. Ἐνας χειμῶνας, ἕνας αἰώνιος χειμῶνας μοῦ κυκλώνει τὴν ψυχὴ...

Ἐνα μονάχα μυστικὸ κλείνω μέσα μου... ᾽Ω! ἂν μποροῦσα νὰ στὸ πῶ...

Ἐνα ἀκόμα φύλλο πέφτει... Σὲ χαιρετῶ παληὰ ζωῆ. Παληὰ ἀγάπη δόσε μου τὸ χέρι πρὶν φύγω ἀπὸ τὸν κόσμον...

ΕΙΝΕ ΑΡΓΑ ΠΕΙΑ

(Του Θ. Μοῦρ)

Δὲν εἶνε πειὰ νέα. Τὰ μαλλιά της ἄρχισαν ν' ἀσπρίζουν καὶ δὲν μπορεῖ σὰν πρῶτα νὰ γελάσῃ...

Καὶ μὲ τὸ νοῦ ξαναγυρίζει πάλι σ' ἐκείνη τὴν τρελλὴ βραδυὰ τοῦ Ἀπρίλη.

Δὲν τὴν ξεχνάει ἐκείνη τὴ βραδυὰ...

Γιὰτ' ἦταν ἡ πρώτη βραδυὰ πού εἶχε ἀγαπήσει...

Γιὰτ' ἦταν ἡ πρώτη βραδυὰ πού εἶχε κλάψει.

***

Τὸ παράθυρο ἦταν μισάνοιχτο. Ἐξω ὁ κήπος γελοῦσε στὸ φῶς τῆς ἡμέρας... Ἀπρίλης!

᾽Ωρες περνάει στὸ μισάνοιχτο παράθυρο! Καὶ τώρα πού ὅλα περάσανε, τί μένει στὴ ζωὴ τῆς πειὰ;

Καὶ συλλογίζεται ἀκόμα...

Τὸν νέο ἐκεῖνο συλλογίζεται κι' ἐκεῖνο τὸ φιλὶ πού ἐδώσανε, ἐκείνη τὴν τρελλὴ βραδυὰ τοῦ Ἀπρίλη...

***

Δὲν εἶνε πειὰ νέα.

Ὅλα τὰ λουλούδια τῆς ψυχῆς της τὰ χάρισε πειὰ στὸν πρῶτο καὶ τελευταῖο ἔρωτά της.

Γυρμένη τώρα στὸ παράθυρο μόνη, αἰσθάνεται τὸ χρόνο νὰ περνᾷ.

Πόσα τραγούδια τότε;

Καὶ τώρα, τώρα πού πάλι ἀνθίζει γύρω ὁ Ἀπρίλης; Τώρα γέρασαν πειὰ ὅλα μέσα στὴν ψυχὴ της...

Κι' ἀκούει νὰ τῆς λένε ὅλα γύρω της, σὲ μιὰ μυστικὴ γλῶσσα:

— Εἶνε ἀργὰ, πολὺ ἀργὰ πειὰ!...

— Ἐπέρασε πειὰ ἐκεῖνος ὁ Ἀπρίλης...

ΕΚΕΙΝΟ ΤΟ ΒΡΑΔΥ

(Του Ντ' Αννούτζιο)

Κι' ἔφυγα ἐκεῖνο τὸ βράδυ ἀπ' τὸ σπίτι σου...

Ἦμωνα μεθυσμένος ἐκεῖνο τὸ βράδυ, γιὰτ' καὶ τώρα πού τὸ γράφω καὶ τὸ θυμάμαι, αἰσθάνομαι νὰ καίνε ἡ φλέβες μου καὶ ν' ἀνάβῃ ὁ νοῦς μου...

Κι' ἔφυγα. Ἐφυγα μακριὰ σου...

Ἦμωνα τρελλός... Γεμάτος ἀπὸ χαρὰ, ἀπὸ εὐτυχία, ἀπὸ ἀγωνία. Δὲν ἤξερα οὔτε τὴν ὥρα, οὔτε τοὺς δρόμους...

Δὲν ἤξερα ποιὸς εἶμαι!...

Ἦμωνα τὸ παιγνίδι τοῦ ἔρωτά σου...

Εἶχες κάτι φυσηθῆ στὴν πνοή μου ἀπ' τὴν πνοή σου.

Κάτι εἶχες ρίξει στὸ αἷμα μου, ἀπ' τὸ αἷμα σου.

Κ' εἶχες κρατήσῃ κοντά σου τὸ μυαλό μου...

Καὶ ἡ καρδιά μου μοῦ ἔλεγε διαρκῶς:

— Δόστε μου ἀκόμα, ὦ θεοί, τὰ μάτια της, τὰ λόγια της, τὸ πέρασμά της...

Καὶ τ' αὐτιά μου βούϊζαν, γιὰτ' ἦταν νύχτα καὶ ἤμουν μεθυσμένος ἀπὸ εὐτυχία...

Μὰ ἐσύ;... Δὲν ἤσουν πειὰ κοντά μου, ἐσύ...

Εἶχα φύγει, τὸ βράδυ ἐκεῖνο ἀπὸ τὸ σπίτι σου...

